

Groen in Gent

Archieven van Boudewijn Van Belle, het Groencomité Drongen, de Actiegroep Bourgoyen-Ossemeersen en de Gentse afdeling van De Wielewaal

Bart De Nil, Amsab-ISG

De Raad van Europa had 1970 uitgeroepen tot het *Europees Jaar van de Natuurbescherming*. In het kader van dit Europees jaar organiseerde de toenmalige BRT (nu VRT) van 1970 tot 1972 een boomplantactie. In het verlengde ervan werden in veel gemeenten groencomités opgericht die de plaatselijke boomplantacties organiseerden. De nationale aandacht voor natuurbescherming was ook een stimulans voor de oprichting van een groot aantal lokale en regionale milieuverenigingen en -actiegroepen. Op 12 februari 1970 werd in Gent met de oprichting van het Groencomité Gent gehoor gegeven aan de oproep van de nationale omroepstichting. De kern van het Groencomité bestond uit de leden van het Actiecomité tot behoud van het Gentse Maaltebrugpark, kortweg Actiecomité Maaltebrugpark, dat in de herfst van 1969 was opgericht. Het archief van Van Belle dat recent werd verwerkt bevat een dossier van beide verenigingen. Van Belle was de secretaris ervan. Hij was ook geëngageerd in de derdewereld- en de vredesbeweging

en was in 1970-1971 de drijvende kracht achter Delta, een werkgroep voor ontwikkelingssamenwerking. Van Belle was in die periode ook lid van het bureau van de CVP-jongeren van Gent; van 1971 tot 1981 werkte hij bij het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (NCOS), als provinciaal secretaris voor Oost-Vlaanderen en later als verantwoordelijke voor de promotie van het educatief materiaal (1980-1981). Begin jaren tachtig was hij actief binnen Elcker Ik-Gent en Kristenen voor Socialisme en een van de organisatoren van de Werkgroep Vrede Drongen die van 1981 tot 1991 vooral acties voerde tegen atoomwapens. Zoals zoveel maatschappelijk geëngageerde en progressieve christenen werd Van Belle in 1983 een heel actief lid van de groene partij AGALEV (Anders GAan LEVen). Vanuit zijn woonplaats Drongen hielp hij mee met het opstarten van de lokale afdeling. In 1987 werd hij stuurgroep lid van AGALEV-Gent-Eeklo en van 1987 tot 1989 zetelde hij als provincieraadslid voor die partij. Om professionele redenen zette hij in 1992 zijn activiteiten voor AGALEV op een lager pitje.

Op 19 september 1970 werd ook in de gemeente Drongen (nu deelgemeente van Gent) een Groencomité (toen Groencomitee) Drongen tot bescherming van het leefmilieu opgericht. Centraal in de werking stond het behoud van de natuur en de aanleg van groen via gerichte acties zoals het planten van bomen en de nestkastjesacties. De acties van het comité tegen het illegaal storten van afbraakmateriaal in de Ossemeersen leidden tot het Plan prof. J. Hublé, voor de inrichting van de Bourgoyen-Ossemeersen tot een educatief natuurreser-

vaat. Een van de stichtende leden van het comité, Maurice Reynaerts, was in 1972 de bezielende kracht en medeoprichter van de Actiegroep Bourgoyen-Ossemeersen (ABO).

De Bourgoyen-Ossemeersen is een waardevol natuurgebied gelegen ten westen van Gent, tussen de Gentse agglomeratie en de Ringvaart. De bescherming van dit open graslandgebied dooraderd met talrijke sloten en beken tegen de verstedelijking is grotendeels te danken aan de inzet van de Actiegroep Bourgoyen-Ossemeersen (ABO). Hublé stelde zijn plan op in 1971 op vraag van het Groencomité Drongen. De ABO koos als symbool de grutto, een steltloper die de Ossemeersen uitkoos als pleisterplaats tijdens de voorjaarstrek. In de beginjaren ijverde de ABO vooral voor de erkenning van het gebied als natuurreservaat. Wat uiteindelijk gebeurde op 7 juli 1977. Intussen was de Stad Gent begonnen met delen van het gebied aan te kopen om deze onder beheer van het Schoolmuseum Michel Thiery in te richten als educatief natuurreservaat. De ABO richtte een onthaalcentrum, De Grutto, in als de centrale uitvalsbasis voor zijn werking: gerichte acties, natuurstudie, publicaties, cursussen en natuurbeheer. Toen de aankooppolitiek van de Stad Gent stilviel begonnen de ABO en de vzw Natuurreservaten zelf gronden aan te kopen. Vanaf de jaren negentig hervatte de Stad Gent zijn aankoopbeleid waardoor hij het grootste deel van het gebied in handen kreeg. Voor het beheer van het gebied werkte de ABO samen met de Stad en met wetenschappers in een speciale beheerscommissie. Geleidelijk breidde de ABO

ook zijn werkterrein uit naar onder andere de Assels en de Keuzemeersen. Eind 2001 fuseerden de ABO, De Wielewaal Gent en Natuurreservaten-kern Sint-Martens-Latem tot de Gentse afdeling van Natuurpunt Vlaanderen. Na de fusie deponeerde de ABO zijn archief in Amsab-ISG.

Het archief is evenwel beschadigd ten gevolge van een brand die het onthaalcentrum De Grutto in 1985 volledig in de as legde. Toch geeft de inventaris ervan een zeer goed beeld van zijn werking en van de stappen die hebben geleid tot bescherming van de Bourgoyen-Ossemeersen. Het archief van het Groencomité Drongen werd afgezonderd van het archief van de ABO.

Ook van een andere fusiepartner van Natuurpunt, De Wielewaal-afdeling Gent, is het archief ontsloten. Het betreft een schenking van Eric Van Renterghem, voorzitter van De Wielewaal-afdeling Gent van 1974 tot 2001. De Wielewaal is een ornithologische vereniging die in 1933 werd opgericht op initiatief van E.H. Frans Segers. De vereniging hield zich bezig met de studie en de bescherming van in het wild levende vogels, ontwikkelde zich tot een landelijke organisatie met tal van afdelingen en verwierf verschillende natuurreservaten. In 1947 werd er een Gentse afdeling van De Wielewaal opgericht. In het begin was haar werkterrein de provincie Oost-Vlaanderen, maar naarmate er nieuwe afdelingen in de provincie bijkwamen concentreerde ze haar werking op Gent en de omliggende gemeenten. Ze organiseerde informatieavonden over natuur en geleide wandelingen in natuurgebieden. Ze stond in voor het beheer van Wielewaalnatuurreservaten in haar gebied en organiseerde gerichte milieubeschermingsacties.